

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 54.

V Ljubljani, v ponedeljek 31. decembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Boj poštenih ljudi!

Po mestih in trgih vojvodine Kranjske divja volilni boj, — boj, tako vibaren, tako strasten, kakor so ga komaj še videla naša sicer tako miroljubna mesta in trgi. Le še par dni nas loči od volitve, ki utegne postati vele-pomenljiva, naravnost epohalna za bodočnost našega ljudstva, naše dežele, naših domov! Dne 3. januarja bodejo korakali mestni volilci na volišče in odločili bodejo, li hočejo mesta in trgi pridružiti se dne 12. in 18. grudna glasno izraženemu protestu cele dežele zoper nečuveno nesramno početje neke maloštevilne teroristične ljubljanske klike in njenih malovrednih podreptic po deželi — ali pa postaviti se v neposredno nasprotstvo z onim sijajnim protestom — v nasprotje z deželno samo!

Zadnjo, resno besedo naj izražamo pred dnevom odločitve! Narekuje nam to besedo ljubezen do ljudstva in dežele, osobito pa ljubezen in skrb za blagor in napredek naših mest in trgov, ki so središča našega kulturnega in gospodarskega življenja.

In ta resna beseda v tem, za naše javno življenje zgodovinsko-važnem trenutju, se glasi: Čast meščanstva zahteva, da se pridruži protestu dežele!

Korist meščanstva zahteva isto!

Angaževana je čast meščanstva. Obširno smo naslikali v našem listu surovo, podlo, herostratsko početje tistih ljudij, ki se drznejo kot „narodna“, ali „narodno-napredna“ stranka stopiti v javnost, ki pa niso nič drugoga, nego maloštevilna klika, ki je vedela dobiti v roke večino delnic „Narodne tiskarne“ v Ljubljani in v posledici tega tudi list, katerega „Narodna tiskarna“ izdaje, „Slovenski Narod“. S tem listom je ta klika uprizorila gonjo zoper vse poštene ljudi, ki so se kedaj drznili v katerem koli oziru biti drugoga mnenja, nego ona gospodujoča klika. Vsak, naj si je bil „liberalec“ ali „klerikalec“, ki se je drznil izreči mnenje, katero kliki ni ugajalo, je skusil do dna to revolversko početje, izprazniti je moral grenki kelih mučeništva — kajti mučeništvo je, radi svojega poštenega prepričanja izpostavljen biti najpodlejši častikraji, vržen biti v cestno blato in tam povaljan kakor — — — To niso skusili samo politiki, skusili so tudi literati, umetniki — — — Prišlo je tako daleč, da se je že malo kdo našel, ki bi imel pogum, zoperstaviti se temu nesramnemu terorizmu. Le mala peščica pogumnih mož je neomahljivo vstrajala, prenašala trpela, — — — Volitve v splošni in kmetski kuriji dale so prav močni sunek terorističnemu zistemu klike. Mase ljudstva so se zoperstavile temu terorizmu — in zmagale so. Ljudstvo, v svoji ogromni večini, je se svojim glasom odločno protestovalo proti sramoti, da ima Kranjska dežela najgrši, najpodlejši, najinfamnejši časopis, ki nosi vrhu tega še pošteno ime slovenskega naroda!

Ali ne zahteva čast meščanstva, da ne zaostane za priprostim ljudstvom, temuč da tudi ono izreče tisto pošteno obsojbo, katero je ljudstvo tako slovesno in pogumno izreklo? Ali bi ne bilo naravnost sramotno za meščanstvo, če bi se dalo od prepro-

stega ljudstva prekositi na razumu za čast naše dežele, za dostojnost in poštenost v našem javnem življenju?

Znamenja zadnjih dni kažejo, da se zavedno meščanstvo hoče pridružiti sodbi priprostega ljudstva. Meščani, ki so si doslej bili politični nasprotniki, se družijo pod zastavo poštenja in dostojnosti v skupno falango zoper infamno „narodovsko“ sodrgo. Zavedno meščanstvo se hoče otresti terorizma, hoče zopet prosto dihati, se hoče zopet mirno in brez skrbi posvetiti svojemu poklicu, svoji obrti, hoče v prijaznosti in slogi živeti z mestno okolico — hoče pred vsem odvaliti madež od naše dežele, da bi v isti moralno propala klika strahovati smela ogromno večino naroda.

Družijo se v ta namen politični nasprotniki. Družijo se pa tudi narodni nasprotniki. Da, kakor se čuje — in kakor „Slovenski Narod“ sam s strahom in trepetom poroča — poštene nemški someščani se družijo z zavednimi slovensko-narodnimi meščani v isti vzvišeni namen: osloboditi našo deželo, lepo našo skupno domovino, največje sramote, nesramnega gospodstva ljudij, ki ne poznajo in ne pripoznajo ničesar, kar sicer človeka povzdiguje na boljše, višjo stopinjo, ne pripoznavajo ne Boga, ne časti, ne poštenja, ne rodbinskega miru, temuč vidijo le sebe, svoje žepe, svojo častilakomnost, svojo vladohlepnost, svoje trebuhe, svoje najnižje strasti! Družijo se vsi poštene ljudje, vsi dostojni ljudje v boj proti nedostojni, nesramni svojati!

Zato imenujemo boj, ki se sedaj vrši po naših mestih in trgih, boj poštenih ljudij, brez razlike siceršnjega mišljenja, brez razlike narodnosti.

Naše javno življenje potrebuje viharja, ki čisti zrak, prepodi in uniči strupene mijazme, ki so se tekom zadnjih let zaredili.

Na tem so enako interesovani vsi dobromisleči elementi naše dežele, naj si bodejo „klerikalci“ ali „liberalci“, Slovenci ali Nemci. Za vsebode bolje, ako bodemo v sé dihali zopet čvrst, zdrav zrak — ako se „vremena Kranjcem zjasnijo!“ Oškodovani in tepeni bodejo le tisti, ki so celi deželi v sramoto in neizmerno škodo. Stranke pa bodo lahko obstojale sleje kakor preje — samo da bode nehal ostudni osebni boj in se bode z „duha svitlim mečem“ izvojeval v dostojni obliki boj mej raznimi političnimi in socijalnimi strujami, osobito boj mej katoliškimi in liberalnimi načeli.

Mi torej le kličemo: Poštene, dostojni ljudje, na krov!

Pa ne le čast, tudi korist meščanstva zahteva, da se pridruži sodbi dežele.

Vemo sicer, da bode zavedno meščanstvo v prvi vrsti storilo to, kar je častno, ne zmeneč se za korist. Toda v tem slučaju je to, kar je častno, tudi meščanstvu samemu le koristno. Jasno je ko beli dan, da ima meščanstvo le koristi od tega, če živi v miru z okolico. Trgovci in obrtniki v mestu, kako bode shajal, če nima odjemalcev iz okolice? A pustimo to. Vzemimo le eno: Mesta bodo sploh brez zastopstva v državnem zboru, če zmagajo „Narodovi“ kandidati. V državnem zboru ne odločujejo posamezni poslanci, temuč le

stranke, klubi i. s. le močnejši klubi. Vsi drugi slovenski in hrvatski poslanci vstopijo v močni klub, ki bode zopet brojil do 30 poslancev. — „Narodovi“ poslanci naših mest pa bodo samotarili kot zgubljena tropica. Ne glede na to, da so sami izjavili, da ne vstopijo v skupni klub — je tudi, ko bi se premislili, popolnoma izključeno, da bi jih klub sprejel v svojo sredo. Nobeden dosedaj izvoljenih kranjskih poslancev ne sede k eni mizi z možmi, kateri pridejo po priporočilu „Slov. Naroda“ v državni zbor. S tem je zadosti rečeno. „Narodovi“ poslanci bodo, da govorimo z dr. Tavčarjem, pravi berači. In mesta in trgi, ki imajo toliko teženj, toliko želja — naj tem ljudem zaupajo svojo usodo, svoje nade, svojo prihodnost? Treba je le nekaj razuma, nekaj treznosti v sodbi — in odločitev ne more biti težka. — — —

To je naša zadnja resna beseda pred dnevom odločitve. Upamo, da jo zavedno meščanstvo, vneto za blagor ljudstva, vneto za čast in ugled naše dežele, vneto za blaginjo naših mest in trgov — na dan odločitve uvažuje!

Gospodarski in politični deficit.

Ljubljanski meščan nam piše:

V Ljubljani smo v mestnem gospodarstvu dospeli do onega cilja, do katerega privede prej ali slej vsako „laži-liberalno“ gospodarstvo. Ljubljana jadra po svojem občinskem gospodarstvu, kojemu sta voditelja župan Hribar in njegov politični gospodar dr. Tavčar neizprosno proti gospodarskemu propadu. To nam kažejo jasno številke, katere je podal župan Hribar sam.

V zadnji seji obč. sveta so potrdili mestni očetje proračun za l. 1901. in ta proračun izkazuje 954.900 K potrebščine, pokritja pa le 526.391 K, tako da se kaže ljubljanskim davkoplačevalcem nedostatek za 328.509 K. Ta veliki nedostatek se namerava pokriti z 20 % doklado, ki pa vender še ne more pokriti primanjkljaja, znesek 115.000 K ostane še nepokrit. V tem znesku je zapopadeno tudi potresno posojilo za 96.000 K, in če se tudi posreči društvu hišnih posestnikov od vlade izprositi, da se odloži to plačilo do leta 1915, tako ostane vender še znesek 19.000 K nepokrit, kojega tudi „mojster“ številki župan Hribar ne nore eskamotirati, če prav piše dolge članke v „Narod“.

Pod njegovim „naprednim“ vodstvom rastejo občinski izdatki tako hitro, da se je bati najhujšega. Leta 1880. je bilo vseh mestnih izdatkov še 289.000 gld.; za l. 1901 je pa izkazan potreben znesek 954.900 K. Za l. 1901 ostane toraj neizprosno nepokrit še znesek 19.000 K in bode povzročil sam ob sebi za prihodnja leta vedno rastočo rano, in kaj bode pa l. 1915, ali pa že preje, morebiti že l. 1901, ko bode vlada zahtevala potresno posojilo? — Ne smemo si misliti, v kakem položaju bodo oni čas ljubljanski davkoplačevalci in osobito še hišni posestniki in obrtniki!

Vsega tega pa ne vidita ohola in ponižna služabnika „liberalne misli“ v Ljubljani, Hribar in dr. Tavčar. Gospodari se prav po „naprednem“ pogramu: zidajo se nepotrebne zgradbe, kopljejo se po večkrat podzemeljski jarki, potó

vanja „na mestne stroške“ naraščajo, predeljujejo in vpravnavajo se prav nepotrebno ceste, podpirajo zavodi, prirejajo pogoščenja, prav kakor da bi Ljubljana bila zakopana v zlatu, in ne glede na jako neugodno stanje mestnih davkoplačevalcev. Ako bi govorili z „Narodovimi“ besedami, bi morali zapisati, da je tako gospodarstvo falitno.

To je „napredno“ ali bolje rečeno „Narodovo“ gospodarstvo, to je sad one laži — „liberalne“ misli, kojo dr. Tavčar vsiljuje Ljubljčanom, in tak človek naj bi zastopal kranjsko stolico v državnem zboru? To je presmešno, ako bi ne bilo prežalostno, da se upa v tem kritičnem položaju človeče Tavčarjevih lastnosti vsiljevati Ljubljčanom za državnega poslanca. S tem poslancem mora zginiti Ljubljčanom vsako upanje, da bi jim državni zbor še katerikrat pritekel na pomoč. Z dr. Tavčarjem ne more in ne sme nobeden kranjskih poslancev katol. narodne stranke v politično dotiko ali zvezo stopiti; osamljeni državni poslanec ima pa le toliko veljave, kakor je imel svojedobno Ciprov Jaka veljave za gospodarstvo Ljubljanskega mesta.

Ljubljanski davkoplačevalci naj si to dobro zapomnijo; — zdaj jih straši že 20% doklada in nepokriti znesek 115.000 kron občinskih potrebščin, in ako si nakaže po svojem poslancu še nemogočnost, da bi se iznebili brezobrestnega posojila; tedaj jim mora biti jasna prihodnost, in naj ne iščejo drugod vzroka za neugodno prihodnost, kakor v svojem lastnem postopanju, da so si izvolili dr. Tavčarja za državnozbornskega poslanca. Smelo trdimo, da z ozirom na dejanski položaj ni v celi deželi dobiti bolj nesrečnega kandidata za Ljubljano, kakor je dr. Tavčar!

Volilno gibanje.

Volilci, varujte se „Narodovih“ laži!

„Narodovci“ imajo navado, da zadnji hip pred volitvijo vržejo cel kup debelih laži med volilce, da bi jih zbegali. Najdebelejše laži prihranijo za zadnji trenutek, da jih ni več mogoče pred volitvijo še popraviti.

Zato naprej opozarjamo cenjene p. n. volilce, naj „Narodovcem“ do volitve prav nič ne verjamejo, naj govorijo in pišejo, kar hočejo.

Ne verjemite prav nič ne „Slov. Narodu“, ne ustmenim ali pismenim zatrjevanjem „Narodovcev“ itd. — ker vsi taki volilni manevri imajo samo namen, zbegati Vas in Vas goljufati za Vašo volilno pravico, da ne bi volili po svojem, temuč po „Narodovem“ prepričanju.

Volite mirno in neustrašeno po svojem poštenem prepričanju, pa bode prav!

Zelo priljubljena laž je, „da je kandidat umrl ali odstopil ali kaj enacega. Toraj pozor!“

Volitev je tajna!

„Narodovci“ bodo po svoji navadi delali zadnje dni z največjim pritiskom in terorizmom.

Temu nasproti ne moremo zadosti povdarjati, da je volitev tajna. Nihče ni opravičen, pogledati glasovnico, kojo neseš na volišče. Spravi jo dobro in daj jo skupaj zganjeno predsedniku komisije.

Če ti je „Narodov“ agitator popisal glasovnico z liberalnim kandidatom, ga prečrtaj in zapiši na katero koli prazno mesto glasovnice, spredaj ali zadaj, ime našega kandidata. Če pa nič več prostora ni na glasovnici, vse eno prečrtajte ime „Narodovega“ kandidata in oddajte tako prečrtano glasovnico. Sicer pa dobite na dan volitve nove glasovnice na zahtevanje pri volilnem komisarju.

Izkaznico je na volišče seboj vzeti in pri volitvi pokazati — potem pa spraviti za morebitno ožjo volitev.

Shranite torej skrbno izkaznico, tudi po volitvi — ker je zelo lahko mogoče, da pride v tem ali onem okraju do ožje volitve. Kedor ne bo imel izkaznice ne bode smel voliti! —

„Narodovi“ kandidati, katerih ne sme noben zaveden volilec voliti, komur je lastni blagor pri srcu, so: V Ljubljani dr. Ivan Tavčar, v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih, dr. Andrej Ferjančič, v dolenskih mestih in trgih pa notar Plantan. Volilci, teh se varujte!

Kranjski Nemci so sklenili, dné 3. januarja glasovati za „klerikalne“ kandidate.

Tako poroča sobotni „Narod“. Mi o sklepih Nemcev nismo tako dobro informovani, kakor dr. Tavčar — toraj tudi ne moremo presojati, ali je „Narodova“ vest resnična ali ne. Popolnoma neverjetno se nam pa ne zdi, da so tudi Nemci že postali siti divje in surove gonje „Narodove“ klike in da se hočejo zavzeti za čast kranjske dežele, ki kategorično zahteva, da se iznebimo raznih katilnaričnih eksistenc v našem javnem življenju. A še iz drugega vzroka se nam zdi vest mogoča. Nemško meščanstvo je gotovo ravno tako, kakor slovensko, interesovano na tem, da dobe mesta in trgi dobre poslance, ki bodo sposobni, za svoje volilne okraje kaj doseči. Če se pa pogleda „Narodove“ kandidate, je vsakemu jasno, da so isti popolnoma nesposobni. Dr. Ferjančič n. pr. je svojo temeljito nesposobnost za poslanca sijajno dokazal. Ali naj mu mari Tržičani pošljejo morebiti častno diplomu za njegovo „delovanje“? Plantan pa je popolna ničla! Tema kandidatoma nasproti se je pač lahko odločiti za tako ugledna in uplivna moža, kakor sta dvorni svetnik Šuman in prošt Elbert!

„Narodu“ seveda nikakor ni po godu, da Nemci glasujejo baje zoper njegove kandidate. Navadil se je že tako lepo, da so Nemci po njegovi želji hodili na volišče in — za „Narodovce“ po kostanj v žerjavico. Sedaj pa naj bi kar naenkrat postalo drugače — akoravno so Nemci še 18. grudna tako lepo glasovali za Zupančiča!

„Narodovemu“ poročilu nasprotuje nekoliko vest, kojo smo sprejeli o volilnem shodu ljubljanskih Nemcev, ki se je vršil preteklo soboto v kazini. Na tem shodu so ljubljanski Nemci sklenili, postaviti svojega kandidata. Ako se to uresniči, potem pride v Ljubljani skoraj gotovo do ožje volitve. Oseba nemškega kandidata pa menda še ni določena.

Dr. Tavčar kot obrekovalec.

Nepozabljena je še afera Pacak-Penižek. Dr. Ferjančič je jeseni 1899 padel kot podpredsednik državne zbornice vsled svoje nerodnosti. „Slov. Narod“ pa si je dal iz Dunaja telefonirati od žida Penižeka, da je kriv Ferjančičevega padca dr. Šusteršič, češ, isti je vsem članom nemške katoliške ljudske stranke pisal, naj nikar ne volijo Ferjančiča, ker je „Pfaffenfresser“. Rečeno je bilo v dotičnem telefoničnem poročilu, da je vse to izvedel mladočeški poslanec dr. Pacak od nemškega katoliškega poslanca dr. Kathreina, in da je Pacak pripravljen, to s prisego potrditi.

Znano je, da se je cela vsebina tega poročila, od konca do kraja, izkazala kot debela laž žida Penižeka. Niti dr. Pacak niti dr. Kathrein nista o tej zadevi besedice vedela — ravno tako ne poslanca dr. Stransky in Karlon, na koje se je pozneje oni žid skliceval kot svoj vir. Vse je bilo zlagano in Penižek je javno izrečeno predbacivanje, da je vse zlagal, mirno spravi! —

To vse je javno znano. Ni pa doslej še popolnoma znano, da je pri oni infamni obrekovalni akciji „Slov. Naroda“ imel svojo roko tudi dr. Ivan Tavčar — da je ta mož moralno in pravno za ono nesramno obrekovanje osebno odgovoren.

To se vidi iz pisma, katera je takrat dr. Tavčarju pisal dr. Šusteršič in ki se doslovno glasi:

Gospod kolega!

Znano Vam je telefonično poročilo iz Dunaja v Vašem listu z dne 20. t. m., objavljeno pod naslovom „Razkrinkani dr. Šusteršič“.

Mej tem Vam je tudi že moralo znano poročilo, da je to poročilo, kolikor se tiče moje osebe, popolnoma izmšiljeno. Kar Vam pa morebiti ni znano, je, da sem jaz takoj v soboto, 21. t. m., ko sem o označenem infamnem „poročilu“ po naključju izvedel — jaz namreč „Slov. Naroda“ že dalja časa ne čitam — ob 12. uri opoldan telefoniral v Vaše uredništvo, kako stvar stoji in ob 1/2 poslal še formalen popravek in vrhu tega še posebej pismo, v katerem sem pod častno besedo zagotavljal, da jaz nisem nijednemu članu katoliške ljudske stranke o dr. Ferjančičevi zadevi kaj pisal — in zajedno naznanjal, da plačam 1000 gld. tistemu, ki mi kaj takega dokaže. Zajedno sem izrekel, da me bode veselilo, če se poleg popravka tudi to moje pismo v Vašem listu objavi.

Vaše uredništvo je torej ob 1/2 vse natančno vedelo, da je poročilo z dne 20. t. m. kolikor se peča z mojo osebo, popolnoma neosnovano.

Kljub temu pa je Vaš sobotni list — ne omenjujoč niti z črtico moje popravke — na najsurevješi način planil po moji osebi, in sicer nesramno vzdržujoč premiso, kakor bi bil jaz v resnici na označeni način vplival na katoliško ljudsko stranko, da se je uprla volitvi dr. Ferjančiča.

Vi osebno pa za to ne morete biti odgovorni, ker ste v soboto že opoldne odpotovali in torej niste vedeli za moje popravke. Sedaj pa veste, kako stvari stojijo in v spopolnitev Vaše informacije dostavljam še, da sem se takoj brzojavno obrnil do dr. Kathreina in od poslednjega sprejel brzojavni odgovor.

Če še v novič, tudi Vam nasproti zastavljam svoje poštenje, da nisem nikdar o dr. Ferjančičevi zadevi, niti ustmeno niti pismeno, obrnil se na nobenega člana katoliške ljudske stranke — upam, da se ne bode drznili dvomiti nad pravim stvarnim položajem.

Iz tega položaja pa sledi za Vas, kot šef-redakterja „Slov. Naroda“ dvojna dolžnost: prvič pozvati svoje ljudi, ki so tako nesramni bili, da so kljubu mojemu pravočasnemu popravku, vzdrževali lažljivo poročilo in ga še na infamen način izrabljali proti meni — na odgovor; drugič dati mi v Vašem listu brez odloga popolno in brezpogojno zadostilo.

Ta dvojna dolžnost Vas zadeva, če polagate važnost na to, veljati kot poštenjak. Jaz zahtevam od Vas, da to dolžnost do pičice spolnite. K prvi točki Vam v Vašo informacijo še naznanjam, da je moje telefonično pojasnilo sprejel gosp. Govekar, popravek in pismo pa g. Nollu.

V nepričakovanem slučaju pa, da bi Vi imeli nečuven pogum, to moje zahtevo odkloniti, izrekam, da Vam ne morem več priznati svojstva dostojnega in poštenega človeka, da torej pretrgam vsako osebno ali kolegijalno dotiko z Vami, da si prepovedujem vsako osebno približanje od Vaše strani in da Vas v bodoče istotako preziram, kakor vsacega človeka, ki je zgubil pravico do kateregakoli, tudi najpičlejega spoštovanja od strani svojih so-meščanov. Kajti, kakor hitro odklonite moje zgorajšnje zahteve, ste kot šef-redakter, osebno sokrivi infamne častikraje, katero mi je Vaš list prizadel in izrekate svoje odobravanje takemu postopanju.

Nadejajoč se, da mi bode omogočili ohraniti Vam svoje osebno spoštovanje, beležim udani kolega

Dr. Ivan Šusteršič.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1899.

Besedilo tega pisma imamo že leto dni v svoji posesti — a porabiti ga doslej nismo hoteli. Sedaj pa smatramo za svojo dolžnost, to pismo objaviti — da s dr. Tavčarja prav spozna, tako natančno, kakor je prav.

Pristavljamo, da dr. Tavčar na to pismo ni nič odgovoril, a tudi v „Narodu“ nič popravil — ostal je torej navaden obrekovalec, človek, s kojim občevati je dostojnemu človeku nemogoče.

In tak človek ima predrznost, kandidovati za državnega poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljane!

„Slovenski Narod“ in uradniki!

Kaj rada se „Narodova“ klika ponaša kot zagovornica uradništva. Ali vse je gola hinavščina. Dokaz zato podal je sobotni „Narod“ v notici: „Vlada in volitve po mestih“. Tam navaja, da neki politični uradnik na Belokranjskem baje agituje za dr. Elberta in pozivlje svoje somišljenike, naj mu takoj naznanijo vsacega uradnika, ki bi agitoval proti „Narodovim“ kandidatom — da ga denuncira.

Tukaj se vidi resnična vnema „Narodovcev“ za uradništvo. Kakor da bi uradnik ne bil državljani in ne imel svoje državljske pravice! Pardon! „Narod“ nima nič proti temu, če uradniki agitujejo — za njegovo stranko. Če pa agituje kdo po svojem prepričanju za „Narodu“ neljubega kandidata — ga pa hitro denuncira. Tu je pač edino namestu Greuterjev fejj!

„Narodovih“ denunciacij se bode pa javalne kdo bal — ker veliki „upliv“ „Narodovcev“ na pristojnih mestih je notoričen! Dr. Tavčar ali pa dr. Loboda imata enako upliva na vladnih mestih!

Surovi „Narodovi“ napadi na dr. Elberta.

Iz Novega Mesta se nam piše: Surovi, nesramni osebni napadi na g. prošta dr. Elberta v petkovem in sobotnem „Narodu“ so pridobili g. proštu zopet nekaj novih prijateljev. Se studom in gnjevom se obračajo vsi dostojni življi od podlega prouzročitelja onih osebnih grdenj Tako bode imel tudi „Narod“ svoje zasluge za dr. Elberta.

V Novem Mestu je častna večina za dr. Elberta zagotovljena.

Ponesrečen Plantanov shod.

Ribnica, 31. januarja. Včeraj smo imeli v našem sicer tako mirnem trgu kar dva volilska shoda — oba ob enem. V posojilnični dvorani vršil se je shod katoliško-narodnih volilcev — v Arkovem hotelu pa so zborovali liberalci. Na prvem shodu je govoril dr. Šusteršič — na drugem pa notar Plantan. Ta dva shoda sta jasno pokazala da je Višnikarju tudi v trgu popolnoma odklenkalo. Na Plantanov shod je prišlo celih dvajset volilcev, mej katerimi tudi naš somišljenik, katerega smo poslali tja inspicirat. Vsi drugi volilci — razun male peščice, ki je ostala doma — so prišli na shod katoliško-narodne stranke. Shod se je izvršil sijajno. Dr. Šusteršič je mej burnim odobravanjem pobijal smešno kandidato Plantanovo in priporočal svojim rojakom kandidato g. prošta dr. Elberta, ki je bila z navdušenim trikratnim živoklicem soglasno sprejeta. Plantanov shod je potekel zelo klaverno. Čakali in čakali so, v velikem Arkovem salonu zbrani liberalci, da še kdo pride — toda nikogar ni bilo več blizo. Ker je salon precej velik — jih je bilo malo strah in zeblo jih je. Nekdo je menil, da je to slabo znamenje, da se je bati, da Plantan — ne pozebe.

Pri odhodu vlaka se je na kolodvoru zbralo dokaj občinstva. Katoliško-narodni volici prišli so se v obilnem številu poslavljat od dr. Šusteršiča. Tudi ubozega Plantana so spremili „njegovi“ — da jih je bilo več in da so Plantana bolje tolažili, vzeli so seboj več samaritank. Ko je vlak odhajal hoteli so liberalci Plantanu (!!) klicati „Živio“ — na kar jih je takoj preglašil gromoviti „Živio Šusteršič“ vrlih katoliško narodnih mož.

Volitev 3. januarja bode pokazala, da je ribniški trg za liberalce zgubljen. S to zavestjo jo je včeraj odkuril tudi notar Plantan — dvomimo, da bi ga še kedaj Ribnica veselila!

Kdo je kaj naredil za Kranj?

Kranj, 30. decembra 1900. Še nekaj dnij in odločiti se nam bo, za poslanca v državni zbor. Objavila sta se že oba kandidata. Kar nas

je neodvisnih, trezno mislečih meščanov, poverili bomo zastopništvo našega mesta v državnem zboru c. kr. dvornemu svetniku Josipu Šumanu v Ljubljani. Njegove izvanredne duševne vrline, vsestranska izobrazba in neomadeževani jekleni značaj ga posebno priporočajo za to častno mesto in so nam porok, da bo zastopništvo v dobrih rokah. Narodna liberalna stranka vsiljuje nam zopet bivšega poslanca dr. Andreja Ferjančiča. Imeli smo od zadnjih volitev to izredno čast, da nas je zastopal v državnem zboru, a za svoje volilce ves čas ni nič storil, ali, kakor pravijo njegovi pristaši, ni mogel nič storiti. Da bi mu pa pridobili pri volilcih vsaj nekoliko ugleda, pripisujejo mu nekateri sedaj zasluge, za katere še sam ne ve. Prejel je dr. Ferjančič častno diplomu od mesta Kranja za svoje izredne zasluge za zopetno otvoritev kranjske gimnazije in nje popolnjenje v višjo gimnazijo. Kdor je to pisal, ima gotovo že slab spomin, zatoraj mu pridemo malo na pomoč. Gimnazija se je pričela leta 1894; takrat dr. Ferjančič še ni bil naš poslanec. Pridobil nam jo je pa v državnem zboru Anton pl. Globočnik, o katerem smo brali naslednje vrstice: „Tu nam sili v pero prisposoba s penzionistom, ki si ga je bil ravno ta volilni okraj izbral l. 1891. za poslanca. Ta penzionist se je pač na svoja stara leta trudil, pa ni šlo, cel čas ni odprl ust v zbornici“ Volilci, razsodite sami, kateri poslanec je več storil, ali tisti, ki je molčal in nam pridobil tako vелеvažno ustanovo, kakor je tukajšnja gimnazija, ali pa tisti, ki samo po shodih prazne fraze mlati. Edina zasluga dr. Ferjančiča za našo gimnazijo bila je ta, da je bil slučajno on takrat naš državni poslanec, ko so se častne diplome delile. Zakaj bi tudi delal za nas, saj smo meščani, kakor se je nekemu znancu sam izjavil, že zadovoljni, če nam pove na shodu nekaj lepih fraz. Torej bomo meščani samo za ime, da imamo liberalnega poslanca, plačevali tisočake na leto za potrebščine, katere nam Šuman kot poslanec, ker je na zgoraj vpliven mož, lahko kmalu odpravi? Toliko požrtvovalnosti od nas nobeden ne more zahtevati, da bi za dr. Ferjančiča, ki je s svojo neukretnostjo zamečkal vso veljavo, metali tisočake v Savo. Za naše razmere bi bil to predrag „šport“. Zatorej, meščani, kar vas je trezno in razsodno mislečih mož, pridite 3. januarja vsi na volišče in glasujte za gospoda Josipa Šumana, c. kr. dvornega svetnika v Ljubljani.

Šuman — ali Ferjančič?

Dopis, kojega smo nedavno priobčili pod tem naslovom, vzbudil je občno senzacijo v krogu volilcev. „Narodovcem“ so naši argumenti popolnoma sapo zaprli. „Narod“ in „Gorenjec“ sicer prinašata neki „odgovor“ — ali tak, da ga niti otročaj ne more smatrati resnim. Naš dopisnik je stvarno osvetlil popolno nedelavnost in nesposobnost dosedanega poslanca in ravno tako stvarno kazal na občeznane vrline g. dvornega svetnika Šumana. „Narod“ in „Gorenjec“ ne vesta na vse to prav nič stvarnega odgovoriti — temuč se le prav neumno, abotno, surovo in pobalinsko zaletavata v osebo kandidata neodvisnega meščanstva. Na to odgovarjati, bi bilo res odveč! Pribiemo le, da oba lista morata posredno priznati popolen fiasko dr. Ferjančiča kot poslanca!

Zanimiva dogodbica se pripoveduje v Ljubljani. Kranjski „Narodovci“, kakor znano, s početka niso hoteli nič vedeti o kandidaturi dr. Ferjančiča. Zahtevali so od vodstva svoje stranke, da jim da družega kandidata — češ, Ferjančič ni za nič. Poslali so konečno v Ljubljano Cirila Pirca k dr. Tavčarju. Dr. Tavčar je pa trdno vstrajal pri Ferjančičevi kandidaturi in ko je C. Pirc opozarjal ga na možnost propada, rekel je dr. Tavčar: „Naj pade ta hudič, zakaj pa ni nič naredil!“

Poroča se nam od dobro podučene strani iz Ljubljane. „Narodovci“ so popolnoma pre-

pričani, da dr. Ferjančič pade. Zato so v zadnjem hipu, pred par dnevi, naprosili dr. Majarona, naj stopi na Ferjančičevo mesto. A dr. Majaron je to čedno ponudbo odklonil.

„Narodova“ breztaktnost. „Narod“ očita dvornemu svetniku Šumanu, da je odpotoval iz Ljubljane. Gospodje pri „Narodu“ pa dobro vedo, da je g. dvorni svetnik spremil svojo bolno soprogo na jug. — Sevč, kedó bode od Tavčarjev in Malovrhov taktnosti pričakoval!

Krošnjarija s kandidato. „Narod“ in „Gorenjec“ kličeta, da naj se pride dvorni svetnik Šuman svojim volilcem predstaviti. No, tisti, ki v „Narod“ in „Gorenjca“ pišejo, itak ne bodo Šumana volili — toraj niso Šumanovi volici, t edaj tudi ni treba, da bi se njim predstavljali. Njegovi volilci ga pa bodejo volili, ker je njegova imenitna osebnost obče znana in ni treba, da bi se tak ugleden mož hodil ponujati volilcem, morebiti pri tej priliki še požirati surovosti „Narodovcev“ in krošnjarije se svojo kandidato, kakor izvestni kandidatje!

G. dvorni svetnik Šuman se ni nikdar ponujal za kandidata — temuč meščanstvo samo ga je iz lastne volje postavilo za svojega kandidata. Kakor hitro bode izvoljen, pride gosp. dvorni svetnik v vse volilne kraje da stopi z vsemi volilci v neposredno dotiko. Gorenjski meščan.

Iz Kranja se poroča: Naši liberalni listi so se sedaj v dobi novih volitev za državni zbor s posebno ljubeznijo oklepali ubogega kmeta. Hočejo ga rešiti klerikalnega varuštva, a pri tem pa modro molče, da se nič bolje ne godi tudi meščanom, ker mesta zastopajo liberalni poslanci, ki so pouzročili sedanje neznosno stanje. Kaj se je storilo za meščane? Dobili smo na novo rentni in visok obrtni davek in bržkone bi se zvišal še hišni, ako bi se mogel. Res krasne pridobitve, zlasti za prebivalce gorenjskih mest, nam je prinesel ta parlament. Koliko železnic se je zgradilo v zadnjem času, a kako skrbno se je čuvalo, da bi se nobena proga ne dotikala Idrije, Loke, Kranja in Tržiča.

Dolžnost našega poslanca bi bila, odločno delati na to, da bi se gradila železnica Celovec-Tržič-Kranj-Loka-Divača, ne pa za nas brezpomembna proga skozi Bohinj, pri kateri so interesovani le tujci, gorenjska mesta so pa potisnjena v stran. A kaj bi govorili o dragih železniških napravah, saj se nam niti toliko ni izposlovalo, da bi bila država prevzela v svoj račun kurjavo na naši državni gorenjski gimnaziji. To pa kranjske meščane peče.

Koliko bodo izgubili po bohinski progri notranjski trgi, posebno Postojina, katere letovičarji se bodo obrnili v Bohinj in na Bled, da bodo gledali Ferjančičev „Mirni dol“, se sedaj še ne more določiti. Od dosedanega našega liberalnega poslanca ne pričakujemo, da bi za nas kaj storil, kajti preveč je v službi svoje stranke, ki pa ima v Ljubljani le izključno centralistiške težnje, t. j. glavno mesto procvitaj in se dvigaj, ako tudi propadajo provincijalna mesta. Primerjajmo le Ljubljano s Kranjem; obe mesti imata liberalni zastop, obe liberalna poslanci: Ljubljana je dobila v zadnjih letih: vodovod, električno razsvetljava, vojašnico, justično palačo, drugo višjo gimnazijo, obrtno šolo itd. — a kaj pa pri nas? Tukaj se razvoj mesta sistematično zatira. Zakaj to ve vsak. Ker se dvema gospodarjema ne more služiti. Zato morajo Kranj in vsa druga kranjska mesta v korist „napredujoči“ Ljubljani nazadovati, akoravno tudi v Ljubljani propada meščanstvo vsled nezmislne Hribarjevega gospodarstva, ki kopiči dolgove na dolgove.

Naši nazaj naprednjaki pravijo, da morajo za Ljubljano skrbeti. Tam se prirerajo veselice, stotaki se pošiljajo v Ljubljano, ko jih tukaj potrebujemo.

Ali bomo, meščani, še volili poslanca, odvisnega od ljubljanske liberalne klike? Upam, da se bomo premislili, ter se odločili le za ta-

kega, ki je na vse strani popolnoma neodvisen mož, da se bode lahko žrtvoval tudi za nas, ki je vpliven mož in še ni zaigral svoje veljave, ki bo delal za procvit mest in trgov zunaj Ljubljane, za svoje volilce, ne pa za to, da naj se na Bledu železniška postaja imenuje „Mirni dol.“

Someščani v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih!

Volite dné 3. januarja 1901 v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih našega kandidata, ki je gospod

Josip Šuman,

c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani.

Mož učen, izkušen, neodvisen, skalnato trdnega in čistega značaja — uzor čistega rodoljubja, on bodi naš poslanec!

Neodvisni gorenjsko-notranjski meščani.

Somišljeniki!

Priporočamo Vam, da pri volitvah v mestni skupini oddaste svoje glasove soglasno sledečim gospodom:

V Ljubljani katoliško-narodnemu kandidatu, ki je gospod

Ivan Sušnik,

kanonik v Ljubljani.

V gorenjskih in notranjskih mestih in trgih kandidatu neodvisnega meščanstva, ki je gospod

Josip Šuman,

c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani.

V dolenskih mestih in trgih kandidatu katoliško-narodne stranke, ki je gospod

Dr. Sebastijan Elbert,

prošt v Rudolfovem.

Somišljeniki! agitujte z vsemi močmi za te kandidate — njih zmaga bode v blagor domovine!

Imena in naslove kandidatov zapišite na glasovnice natančno tako, kakor so zgoraj označena.

Politiški pregled.

Sijajne zmage na Predarlskem. Na Predarlskem so tudi končane volitve volilnih mož, med vsemi volilnimi možmi so samo 4 socialni demokratje. Zmagala je krščanska stranka. Celo mesta Bludenz in Bregenz, ki so bila doslej liberalne trdnjave, volila so protiliberalno.

Razmere na Srbskem. Iz Belgrada se poroča: Razkralju Milanu prijazno gibanje v armadi je postalo že nevarno. Na tajni konferenci se je konstituirala vojaška zarota.

Ruski car je že skoro ozdravljen. Profesorja Popowa je imenoval svojim telesnim zdravnikom ter mu nakazal 100.000 rubljev letne plače, drugi telesni zdravnik dr. Tihonov dobiva na leto 50.000 rubljev plače.

Krüger v Evropi. Iz Haaga poročajo, da je predsednik Krüger izjavil raznim odposlanstvom, da Buri ustavijo le tedaj svojo sovražnost nasproti Angliji, ako jim ista zagotovi popolno neodvisnost v obeh južnoafriških republikah. Preko Berolina se je izvedelo, da car na vsaki način vsprejme predsednika Krügerja, bržkone v Nizzi. Vspehi Burov v zadnjem času niso ostali brez upliva na rusko politiko. General Botha potuje h Krügerju v Haag.

Izgube Angležev v Afriki. Po angleških uradnih poročilih so poslali Angleži do 1. decembra v južno Afriko na bojišče vsega skupaj 267.311 mož. Izgub so imeli: mrtvih, ki so padli v bitkah 3018, ranjenih 13.886, za ranami in boleznimi jih je umrlo 7786, v afriških bolnicah je ranjencev in bolnikov 11.927, na An-

gleško so pa poslali ranjencev in bolnikov 35.548, skupaj 72.165 mož. — Sedaj imajo Angleži v Afriki še konjikov 11.600, topničarjev 12.700, pešcev 105.300, vojaštva iz kolonij 33.000, potem 7500 prostovoljcev in nekaj tisoč drugih vojakov, skupaj 210.293 mož.

Zmede na Kitajskem. Nekaterim listom se poroča, da je kitajska cesarica proglasila necega 12letnega dečka Tsunghana cesarjem na Kitajskem.

Domače novice.

Srečno novo leto želi vsem naročnikom in somišljenikom uredništvo „Slovenskega Lista“. Mnogo boja bilo je v preteklem letu, mnogo viharjev divjalo je okolu nas, a leto 1900 mi zaključimo s ponosno zavestjo, da smo srečno prestali vse in odbili srečno naskoke sovražnikov. Leto, ki smo ga zaključili, je pokazalo, da je ogromna večina ljudstva na Kranjskem v našem taboru, zato ob nastopu novega leta tem glasneje kličemo: Le še naprej združeni odločno v boj za ideale naroda, katere zastopa naš list, in uspehi se bodo pokazali vsepovsod.

Dr. Tavčar kot „kavalir“. Dr. Tavčar uživa, kakor znano, posebne simpatije v krogu nekaterih ljubljanskih kavalirjev, osobito lovcev. Umestno se nam zdi, kavalirski značaj dr. Tavčarja nekoliko osvetliti. Svojedobno ga je vsled krutega razžaljenja pozval notar dr. Kotnik na dvoboj. Dr. Tavčar je pa storil to, kar se nemškimi „tehničkim“ izrazom imenuje „auskneifen“. Dvoboj je odklonil z izgovorom — naj mu dr. Kotnik prinese dovoljenje državnega pravdnika, pa se bode dvobojeval. Ravno tako bi bil lahko zahteval, da naj dr. Kotnik prenese Popokatepetl iz Meksike na Kranjsko ali kaj enacega. Nekaj časa pozneje se je po nekem občnem zboru odvetniške zbornice Kranjske dr. Tavčar v gosposki ulici v Ljubljani po svoji surovi navadi dregnil ob kolega odvetnika. Dotični odvetnik, rezervni častnik, mu je na to glasno, v pričo več kolegov, na ulici zaklical: „Sie haben kein Recht jemanden zu beleidigen, Sie kneifen ja aus, wenn Sie gefordert werden“. Dr. Tavčar je obrudel in osramočen tiho — odlazil. Vtaknil je mirno v žep javno očitavanje, da ni oseba, ki bi bil v stanu koga kaj razžaliti. Prva afera se je svojedobno razpravljala javno v naših listih — za obe aferi pa imamo neovrgljive priče, ki so pripravljene vsak čas istinitost naše pripovedbe s prisego potrditi. Mi smo načelni nasprotniki dvoboja in ne bi našli besedice graje, da bi bil dr. Tavčar dvoboj odklonil iz načelnih uzrokov. Toda ta gospod, kojemu ni nikdar dosti časti, izrekel se je se svojo izjavo načeloma za dvoboj — umaknil se mu je pa samo radi tega, ker so se mu hlačice tresle. Mož toraj ni samo navaden lažnik in obrekovalec — temuč tudi ubog strahopezljivec! Nadejamo se, da bode to pojasnilo zadostovalo resničnim kavalirjem.

Iz Kranja se nam piše: Govor dr. Tavčarja v ljubljanskem „Mestnem domu“ je napravil celo na pristaše dr. Ferjančiča preklavern utis. Javno očitati na shodu dr. Ferjančiču, da ni nič dosegel, in zlasti zato ne, ker sta s Povšetom v enem klubu vlekla vsak na svojo stran, vrh tega pa še bivšemu podpredsedniku državne zbornice naprtiti priimek „politični skopljenec“ — to niso mačje solze. V Postojni „hinavec“, v Ljubljani „skopljenec“, kdo naj ga potem voli? Če niti v Tavčarjevih očeh dr. Ferjančič nima nič spoštovanja, kako naj se zanj zmeni kak minister! Sicer je naš Peterček podobno sodbo o neuplivenosti in nedelavnosti dr. Ferjančiča vpričo gostov že dva dni pred Tavčarjem izrekel v svoji gostilni, samo da tako neobtesanih izrazov ni rabil, kakor dr. Kveder. Malo debela je dalje ona samohvala, ko je dr. Tavčar rekel, da njemu ne bo treba kluba in da bo sam s svojo osebo več dosegel, kakor ves klub, vendar ni dvoma, da je tudi s tem priložil zaušnico Ferjančiču, ki ničesar ni dosegel niti sam, niti v klubu. Ali je bil Tavčar častihlepen ali vinohlepen, ko je imel svojo

govoranco, to nas ne briga, a v toliko mu hočemo kranjski volilci ustreči, ker bo sam vse izposloval, da mu ne bo na Dunaju delal napotje politični skopljenec.

V kaki družbi je dr. Tavčar. Dr. Tavčar pravi, da je vodja slovenske inteligence, sedaj ob volitvah pa se zbirajo okolu njega ljudje, kakeršna sta na pr. Nacek Železnik in Kremžar Korel. O takih ljudeh je bilo pred dnevi prebrano pred sodiščem magistratno pričevalo, „da so na jako slabem glasu“. In Železnik ter Kremžar Korel iskala sta Tavčarja v njegovi odvetniški pisarni in v njegovi pisarni deželnega odbora. Gosp. dr. Tavčar, ali hočete s takimi ljudmi „prepričavati“ volilce? Vi ste sicer navajeni Malovrhove družbe, pošteno meščanstvo pa sodi, da morate stati že na jako slabih nogah, ako se opirate na take ljudi. Meščanstvo v to družbo ne gre z Vami!

Malovrh — nadzornik cerkvenega denarja. Malovrh upije vedno, da so „klerikalci“ pograbili potresni denar in ga porabili zase. Denar, ki je bil nabran po škofijstvu po cerkvah je bil porabljen za cerkve in so računi pri škofijstvu. Ako bi bilo kaj nepravilnega, bi vlada že posegla vmes. Sicer pa naj cerkveni denar Malovrha preveč ne briga, sicer bi se mu utegnulo prigoditi, da bi kdo povedal, kako je Malovrh, urednik „Slov. Naroda“, delal s cerkvenim denarjem in cerkvenimi pušicami po štajarskih cerkvah.

Kandidatura dr. Elberta in „Narod“. „Narod“ silno boli, da so dobila pomoči potrebna dolenska mesta tako uplivenega kandidata gosp. prošta Sebastijana Elberta proti brezuplivenemu Plantanu. Rad bi „Narod“ zbegal volilce in zato ropota, da bodo g. prošta Elberta volili tudi Nemci. Mi ne vemo, koga bodo Nemci volili, ne čudili bi se pa prav nič, če bi se mej kandidatoma Plantanom in dr. Elbertom odločili za poslednjega, ker so vendar skupno s Slovenci interesovani za blagor dolenskih mest, o Plantanu pa itak vsak ve, da ne bode nič dosegel, in se je vrhu tega ta antipatična kandidatura Plantanova usilila dolenskemu meščanstvu. Da bi bil dr. Elbert nemški kandidat, je seveda navadna Slančeva neslana fantazija, kajti dr. Elbert je, kakor je bilo tudi v našem listu omenjeno, kandidat katoliško-narodne stranke, na koje programu kandiduje.

Iz Novega Mesta. „Slov. Narod“ je v sobotni številki nesramno in lopovsko surovo napadel našega g. prošta. Le s sovraštvom do duhovščine napojen človek more tako pisati. Ali mislita Rosman in Slanc na ta način pridobiti naše meščane? Do grla so že siti surovostij teh dveh Korlnov. Laž nam očita „Slov. Narod“, a sam laže in krade čast, kajti dotični članek in kar jih je v celem listu o dr. Elbertu so polni neresnice, zabavljanja in zavijanja. Zaradi osebnih žalitev bo g. prošt sam nastopil sodnijsko pot in si tako dobil častnega zadoščenja. Tako nesramnega članka, že z lepa „Narod“ ni dal v svet, njegova podivjana razbesnelost je pač pripelala do vrhunca. In ali so to dokazi, dejstva? „Morda“, „slišimo“, „govori se“, „govorice so krožile“, „šepetalo se je“, tako navaja svoje trditve. Kar se je skuhalo v njegovi glavi, to pripoveduje kot gotovo resnico. — Pravite, da vam je za ljudsko korist; kdo vam pa verjame? Naši Novomeščani so prepametni in se ne dajo več Slancu voditi. Kako rad bi podli dopisnikar utajil proštove zasluge pri vodovodu! Pa ne gre, saj smo brali vso korespondenco v tej zadevi zadnjič v „Slov. Listu“. Mi bomo volili dr. Elberta. Bog ga živi!

Napredno gospodarstvo. Proračun idrijskega mesta izkazuje vkljub temu, da so že zaračunili mej dohodke šolnino bodoče realke deficita 50.000 K!! V pokritje bodo pobirali 50%, doklado na direktne davke, torej je povišana doklada za celih 20 odstotkov. In ljudje, ki tako gospodarijo priporočajo Ferjančiča. Volilci odprite oči!

Opozarjamo na javno predavanje, ki bode prihodnje sredo točno ob polu 8. uri zvečer v veliki dvorani „Katol. Doma“. Predaval bode g.

dr. Gruden o tem, kaj nam je prineslo devetnajsto stoletje.

Kako se vlada na ljubljanskem magistratu. Poroča se nam: Na II. mestni deški ljudski šoli bilo je izpraznjeno mesto šolskega sluga. Prišlo je za to službo okoli 52 prošelj, večinoma domačinov. A kdo dobi službo? Županov hlapec, ker bo vzel njegovo — kuharico. Pa pravijo nekateri „sitneži“, da se za domačine premalo stori!

Čedno liberalno gospodarstvo. Na sv. večer gorela je v Ljubljani Čamernikova pisarna. Vrli ognjegasci prihiteli so bliskoma v „Mestni Dom“, da hite na pomoč. A glej — Bolčev Pepe, občinski svetnik, ki bi moral imeti v „Mestnem Domu“ konje za slične nezgode na razpolago in ki je zato plačan, imel je konje drugod. V „Mestnem Domu“ ni bilo nobenih konj! Ognjegasci so morali upreči druge konje, katere so dobili k sreči pri ledenici. Tolika vnemarnost obč. svetnika, ki ima mestne vožnje, je res kaznjiva. Kaj bi bilo, ako bi bil velik ogenj in bi ne bilo takoj na razpolago konj, da se gasilno orodje hitro popelje na lice mesta. Sedaj so razpisane mestne vožnje. Prav radovedni smo, ako bodo merodajni krogi podrezali v to čedno gospodarstvo Bolčevega Pepeta.

Nagla smrt. Umrl je vodja svetišča v Barbani čast. g. Miha Avian v 46. letu svoje starosti. Dne 27. t. m. za jutra se je napravil v Flumičel na obisk k ondotnemu dekanu. Ker se ni čutil dobro, je zapustil čoln, v kateri je bil že vstopil, ter se je vrnil v svoje stanovanje. V hišo stopivšega je zadela kap, tako, da je padel na čelo ob zid, kateri je bil takoj oškropljen od krvi. V tistem trenutku je že bil mrtev.

Volitve v Istri. Mandat dr. Laginje v Istri je v nevarnosti, in utegne se zgoditi, da ne bo izvoljen, tako, da bo Istra odslej zastopana v državnem zboru le po enem hrvaškem poslancu. Lahki pa bodo imeli štiri. Lahki so že kar pijani zmage, zlasti, ker po njihovem mnenju ne bo izvoljen baš dr. Laginja, katerega se najbolj boje. Da bi pa vendar prišel v drž. zbor, nasvetuje zagrebška „Hrvatska“, naj bi hrvaški veleposestniki v Dalmaciji podelili dr. Laginji en mandat.

Zanimiva božičnica. Iz Gorice se nam poroča: Letos so imeli svoje božično veselje tudi umobolni, nahajajoči se v bolnišnici usmiljenih bratov. Vodstvo te bolnišnice jim je namreč napravilo božičnico. Te — svečanosti udeležilo se je poleg vodstva bolnišnice in zdravnikov, ki imajo ondi posla, 120 umobolnih. Sredi večje dvorane stalo je veliko božično drevo, lepo okrašeno z mnogoštevilnimi luči in drugimi okraski. Ob strani na mizah pa so bila razložena darila namenjena umobolnim, kakor n. pr. tobak za cigarete, tobak za nosljanje, tobakire in razne sladčice. Ob določeni uri so prihajali umobolni v dvorano, med njimi n. pr. nesrečnež, ki misli o sebi, da je „cesar in papež“ ob jednom. Ko so šli mimo vodstva, priklanjali so se globoko, a to le nekateri, drugi pa so šli mimo trdih korakov, ne da bise ozrli ne na levo, ne na desno. Drugi so se zopet ustavili nekoliko pri božičnem drevescu ter je občudovali, drugi zopet so mimo njega bežali nekako plašni, vsi pa so se postavili na določeno mesto v vrste, katere jim je odkazalo bolnišnično osobje. Ko so se postavili vsi v vrste, nagovoril jih je bolnišnični predstojnik s primernimi besedami ter povdarjal posebno to, da se v zavodu tudi za te nesrečneže prav po očetovsko skrbi. Sklenil je pa svoj nagovor s tem, da je rekel, naj bi Bog dal, da bi mnogi izmed bolnikov zamogli praznovati prihodnje božične praznike v domači družini. Oglasil se je na to k besedi „cesar in papež“ ter svečanim naglasom, kakor da se zares čuti cesarja in papeža, spominjal se nebeškega sina našega Odrešenika; govori o njegovem uboštvi in o njegovi usmiljenosti ter pravi, da morajo slediti vsi vzgledu božjega Učitelja po vsem svetu; vladati da mora na svetu pravica, sloga in mir med vsemi narodi. Njegovo navdušenje je pa prišlo v preživahen tir in morali so reveža na lep način potolažiti. Potem so razdelili med posamezne bolnike darila ter jih spremili zopet v njihove celice. Tako se je torej praznovala

božičnica med temi nesrečnimi, od katerih se je najbrže malokateri ali vsaj le za en hip zavedal pomena te svečanosti.

Za pobiranje davkov v Ljubljani se ustanovi z dnem 1. januarja 1091 poseben oddelek pri c. kr. glavni davkariji. Dosedaj je imel mestni urad to opravilo.

Na novega leta večer v „Rokodelski Dom!“ Vabilo k božičnici, katero priredi katol. društvo rokodel. pomočnikov v Ljubljani, Komenskega ulice št. 10. Vspored: 1. Al. Sachs: „Pri jaslicah“, zbor s tenor-solo, spremljevanjem glasovirja in harmonija. 2. P. Pichl: „Ob stoletju“, slavnostni zbor s spremljevanjem glasovirja. 3. Al. Sachs: „Domovina“, zbor z duetom, tenor in bariton, čveteroročno spremljanje na glasoviru. 4. Dr. Benj. Ipavic: Arija Ivana iz opere „Teharski plemiči“. Igra: „V božični noči.“ Igrokaz v treh dejanjih, prevel Jos. Volc. Sedeži: Od I.—III. vrste 1 K, od III.—VI. vrste 60 v, od VI.—X. vrste 40 v, stojišča 20 v. — Začetek točno ob 6 uri zvečer.

Smrtna kosa. Umrl je v Trstu poštni kontrolor g. Josip Semič, predstojnik podružnice v Tergesteju. — V Ljubljani je umrla gospa Marija Podrekar, soproga trgovčeva. — V Trstu je umrla učiteljska kandidatinja gđ. Marija Biber, hči g. nadoskrbnika Biberja v Ljubljani.

Volitev v V. kuriji na Koroškem. Po poročilu lista „Fr. St.“ je izvoljenih za V. kurijo 445 nemško nacionalnih, 122 socijalno-demokratskih in 140 slovenskih ter „klerikalnih“ volilnih mož.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu je izdal naslednje poročilo: Komaj 2 leti je, odkar posluje zavod sv. Nikolaja, a je že sprejel pod svoje okrilje nad 1000 deklet, in sicer: Kranjci 347, Primork 302, Štajerk 164, Korošic 80, iz kraljevine Hrvatske 45, Čehinj 6, Poljakinji 2, Rusinjo 1. Italijank 29, Nemkinj 24. A odkloniti smo jih morali veliko radi pretesnih prostorov. Društveni dohodki nam ne dopuščajo, da bi najeli večje prostore. In vendar: kolika dobrota je že to: da dekleta dobiva brezplačno stanovanje! Pa tudi hrano dobiva, četudi nima ni novčiča v žepu. Drugače bi trpela glad in glad je vendar najhujši pospeševatelj nemoralnega življenja! Zavodu, ki tako vzgledno skrbi za slovenska dekleta, pa je nujno treba pomoči in podpore. Le tako se more vzdržati in nadaljevati prekoristno delo. Ganite se torej vsi oni, katerim je na srcu blagor ženske mladine ter prihitite na pomoč, da isto ohranimo narodu čilo in zdravo, duševno in telesno.

Zaprta tovarna. V Zdravščinah so zaprli tvornico za svilo. V njej je služilo okoli 100 Slovencev, kateri izgube delo. Vzrok so bili baje nepovoljni uspehi, pa tudi nemiri med nadzorniki in vodstvom.

Ljubljanske ljudske šole in otroški vrtec ostanejo tudi po novem letu za nedoločen čas zatvorjene, ker škrlatica in davica še vedno nista ponehali.

Slovensko knjigotrštvo. Ravno kar izšlo je v založbi podjetnega gosp. L. Schwentnerja v Ljubljani. Profesor Ilesič, Prešeren in Slovanstvo. Cena 70 vin., po pošti 75 vin. in lepi skladbi dr. Gojmir Krek, Pod oknom. Cena 1 K 60 vin., po pošti 1 K 65 vin., Risto Savin, Zimska idila. Cena 1 K, po pošti 1 K 5 vin. Priporočamo!

Tovarna za peči pogorela je v Mengšu Janezu Gregorecu.

Javno knjižnico so ustanovili v Loškem Potoku.

Nesreča rojaka v Ameriki. V Calmetu v Ameriki je pal v rudniku na glavo Jožefa Žuniča velik kos bakrene rude ter ga na mestu usmrtil. Žunič je doma iz vasi Vičič, župnije Podzemelj v okraju Črnomelj.

Razne stvari.

Cerkveno bogastvo pa „Slovenski Narod“. Po vzgledu židov je začelo naše „napredno“ časopisje udarjati po cerkvenem premoženju. Da se naši somišljeniki prepričajo o zlobnem podtikanju liberalcev, navedemo tu nekaj rezultatov znanstvenega raziskavanja, katere je priobčil A. Weimar v Frommejevem koledarju za l. 1900. Njegova raziskavanja se naslanjajo strogo na

podatke c. kr. statistične centralne komisije na Dunaju. Po teh podatkih znaša celotno cerkveno premoženje v Avstriji 359,305,384 gld. Veliko število! A pomniti je treba, da je k temu znesku všteto premoženje vseh stolnih in farnih cerkva, vseh podružnic in kapelic. Všteta je vrednost vseh farovžev, beneficijev, kolegijev in škofovih rezidenc všteti so vsi samostani in vsa semenišča cele Avstrije! Primerjati je to treba z drugimi zneski, potem se vidi cerkveno bogastvo v pravi luči. Narodno premoženje v Avstriji se računi na približno 10 844,500,000 gld. Cerkevno premoženje pa znaša v primeri z narodnim premoženjem komaj tri stotinke vsega narodnega premoženja. Torej ko bi se hotelo s cerkvenim premoženjem kupiti narodno premoženje, bi cerkev v Avstriji z vsem svojim bogastvom zamogla kupiti tri stotinke avstrijskega premoženja, dočim bi samo Rotschildova židovska družina pokupila lahko celo Avstrijo! Mislimo si, da bi si država vse cerkveno premoženje prisvojila — za koliko bi obogatela? Nič več in nič manj, kakor pa bi ž njim plačala svojega dolga, in sicer le za eno leto — in cerkvenega premoženja bi ne bilo več. — Tako „ogromno“ je cerkveno premoženje, da bi država zamogla svoje stroške za vojaštvo ž njim pokriti le eno leto in pol — in o ogromnih svotah — bi ne bilo ne duha ne sluha! Denimo pa, da bi se imetje cerkve razdelilo mej katoličane — kaj mislite, — koliko tisoč bi vsak dobil? Liberalci vsaj namigujejo, kako bi se ljudstvo z temi svotami osrečilo. Poslušajte! Če bi last vseh škofovskih rezidenc porazdelili mej katoličane — bi vsak prejel le 1 gld. 28 kr. Če bi isto storili z imetjem vseh farovžev in farnih cerkva ter porazdelili skupljeni znesek — bi prejel vsak jedenkrat za vselej le 6 gld. 97 kr. Vzemimo dalje, da bi prodali vse stolne cerkve in to razdelili, bi prejel vsak toliko, da bi kak liberalni agitator še za 1 liter vina ne mogel plačati — dobil bi namreč le 19 krajcarjev. Da celo, ko bi celotno premoženje cerkve razdelili mej katoličane bi vsak še toliko ne prejel, da bi si kupil obleko za zimo, ker prejel bi le 14 gld. reci štirinaest, gld. av. v. — Kako se torej raztaplja ogromno bogastvo! Liberalci govore dalje o ogromnih letnih prihodkih cerkve. Poglejmo, kaj pa statistika pravi. Ta nas uči, da s temi letnimi prihodki, ki bi se jih mej katoličane razdelilo — bi si vsak ne bi mogel na leto niti enih čevljev kupiti, ker prejel bile na leto 1 gld. 44 kr. O sleparji, ki govorite o sreči ljudstva, ko bi se cerkveno imetje porazdelilo! A cerkev polaga svoje imetje na dobre in najboljše obrasti, ker s tem skrbi za vzgojo duhovščine, za vzgojo ljudstva, za umetnost, za čast Božjo! Cerkevno premoženje, ki je strogo pod državno kontrolo, je pravo narodno premoženje! To je resnica, katero potrjuje statistika! Da se židom sline cede po cerkveni lasti, se nam nič čudno ne zdi, a da ž njimi trobi v isti rog tudi „Narod“ — nam je uganjka, katera se pa vedno bolj rešuje pred našimi očmi.

Reforma pri kazenskem postopanju Ravno kar prinašajo listi poročilo, da se konečno tudi v Avstriji nekaj ukrene gledé na milejše postopanje posebno pri preiskovalnem zaporu. Statistika je dokazala, da l. 1896 jih je bilo v preiskovalnem zaporu 56%, po nedolžnem to je okoli 22.000 oseb. Potrosilo se je za take po nedolžnem priprte osebe 100.000 gld. Ako se to upošteva, se pač vidi nujnost reforme.

Za železničarje. Na Dunaju je pričel izhajati nov železničarski časnik: „Oesterreichische Eisenbahn-Zeitung Senaphor“ neodvisno glasilo za skupne interese železniškega osobja avstrijskih železnic. Namen listu je brez fraz in odločno označevati socijalno, gospodarsko stanje železničarjev. Dobro ločiti od slabega in brezobzirno razkriti rane, ki so jih železničarjem zadali: nevednost in fanatizem. Želeti je, da bi naši železničarji prav pridno naročali list in se tudi priklopili organizaciji, katero zastopa list. Na noge torej možje!

Lokomotiva in olje. S koncem leta se ne bo več nobena lokomotiva v Kaliforniji kurila s premogom ampak z oljem.

Po Hilsnerjevi pravdi. Znani Hilsnerjev zagovornik dr. Auredniček je zgubil v svojem bivališču v Kutni gori vso klijentelo ter se mora preseliti na Dunaj.

„Prvi hrvatski katol. sestanek.“ Knjiga „Prvi hrvatski katol. sestanek“, v koji je točno narisano celokupno delo prvega hrvatskega katoliškega shoda, je že dotiskana ter se od pretekle sobote naprej dobi pri „Zboru duhovne mladeži zagrebčke“, Kapitol broj 29. Cena knjigi je 1 K, s pošto 20 kr. več. Knjiga obsega 480 strani.

Vabilo na naročbo.

Naš list je silno potreben — tako nam pišejo iz dežele in iz mest — tako nam poročajo vodje obmejnih Slovencev, kajti zadnji čas je poučil slovensko občinstvo, kam meri ona klika, ki je najdalje zašla od slovenskega programa. Da se ta omeji, je treba skupnega vstrajnega napora vseh moči, ki se zanimajo nesebično za blagor slovenskega naroda.

„Slovenski List“ je in bo zastopal neodvisno, brez ozira na zgoraj, na desno ali na levo, kakor je storil do zdaj, interese naroda v političnem in gospodarskem oziru. Šel bo v boj neustrašeno, ako bodo zahtevale narodne koristi.

„Slovenski List“ bode branil vero naših očetov, kjer in kadar bo javno napadena, to pa z jekleno vstrajnostjo.

„Slovenski List“ bode obdelaval s posebno vnamo socijalna in gospodarska vprašanja, in objavljal po strokovnjakih ugotovljena mnenja in kritike.

„Slovenski List“ bo pobijal dosledno vse krive preroke in lahkomišljene sanjarje, ki so ustali v zadnjem času križem naše domovine.

Odločnost in strogost naj odlikujeta tudi za naprej naš list kot neodvisno krščansko-socijalno glasilo.

Napredek in razvoj lista je pa odvisen od vstrajnih naročnikov. — Na delo tedaj prijatelji! — Kdorkoli nam pridobi novega naročnika pomaga povečati list in s tem pomaga sebi in stvari.

Konzorcij „Slovenskega Lista“.

Novem letu ✕ ✕ ✕
✕ ✕ ✕ vse najboljše

Želim tem potom spoštovanim svojim naročnikom, pred. duhovščini, drugim prijateljem in znancem.

Fran Breskvar,
knjigotlačec v Ljubljani. Pred. duhovščino.

Najsrečnejše novo leto!

Želim vsem svojim čestitim naročnikom v prvi vrsti prečastiti duhovščini, kateri se tem potom iskreno zahvaljujem za časteče me zaupanje, katero mi je izkazovala v preteklem letu, istotako želim najsrečnejše dneve novega leta svojim prijateljem in znancem. Vse prosim, naj mi Svojo naklonjenost ohranijo tudi v prihodnje.

Ivan Kregar,

pasar v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje ulog 30. sep. 1900: čez 5 milij. K.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 17 milij. K.

Ljudska posojilnica

preje Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.
Sprejema

Hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vložnih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:

5,853.620 K 97 h.

Promet v 9. mesecih od 1. jan. do 30. sep. 1900.

17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštne hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani

Odborniki:

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik krajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik »Ljudske posojilnice.«

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.